

Методичні рекомендації щодо проведення *Уроків мужності* в навчальних закладах області в 2014/2015 навчальному році

Ми живемо у часі боротьби нашого народу за Незалежність держави Україна. І кожного, хто віддав своє життя у цій війні за Свободу, за нас з вами – ми повинні згадувати, навчаючи у школах дітей, у молитвах і закарбувати в народній пам'яті, як Українське козацтво, Січових стрільців, Героїв Крут, воїнів ОУН-УПА і Небесну сотню. Плануючи такі уроки важливо пам'ятати, що для нас загиблі герої – живі люди, і юне покоління школярів необхідно навчити віддавати честь, шану і данину пам'яті за їх подвиг. **Адже ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!**

Міністерство освіти і науки України (МОНУ) рекомендує у навчальних закладах спланувати **цикл уроків про мужність і героїзм** в ім'я свободи, незалежності та демократичного розвитку нашої держави. (лист МОН від 13.08.2014 № 1/9-412).

Такі уроки стануть фундаментом формування в дітей та молоді сучасної національної ідентичності на кращих прикладах мужності і звитяги, які проявили нині захисники Батьківщини, на героїці сучасної боротьби за незалежність і цілісність держави.

Темами цих уроків мають бути мужність українських військових та добровольців, їх вірність українському народові, готовність віддати життя за мир і спокій в Україні, а також героїзм простих українців, які з перших днів антитерористичної операції допомагають забезпечувати війська захисним спорядженням, ліками, продовольством та, не зважаючи на ризик, вивозять із захоплених міст і сіл мирних громадян. Варто згадати і про українців, які приймають у себе родини, що вимушені покинути свої рідні домівки.

На вибір навчального закладу можна влаштовувати зустрічі з учасниками бойових дій, волонтерами, відвідання військовослужбовців, які отримали поранення внаслідок виконання бойових завдань у межах проведення заходів антитерористичної операції та проходять реабілітацію, виступи дитячих творчих колективів, написання листів солдатам у межах Всеукраїнської акції «Лист пораненому», що триває.

МОН України також радить розміщувати анонси про проведення уроків мужності на офіційних сайтах органів управління освітою, навчальних закладів.

Уроки мужності у новому навчальному році повинні стати поштовхом до подальшої роботи з об'єднання учнів, педагогів, батьків довкола спільної цінності – територіальної цілісності держави, згуртованості суспільства, розв'язання проблем шляхом діалогу, пошуку загальнонаціонального консенсусу. Важливо донести до учнів, що наявність у людей різних поглядів з тих чи інших питань є природним станом громадянського суспільства. При цьому *непорушними є державний суверенітет, незалежність, територіальна цілісність, демократичні засади державного устрою.*

Для учнів молодшого шкільного віку важливо добирати матеріал, що сприятиме формуванню здатності дитини усвідомлювати приналежність до української держави, почуття поваги, гордості та любові до рідного краю, для учнів старшого шкільного віку можна розпочати коротким екскурсом в

історію українського державотворення, історичні події на її території, почуття патріотичного обов'язку, готовності до військової служби та захисту України.

Форма проведення уроку, методи, засоби та прийоми роботи мають відповідати віковим особливостям учнів (*година спілкування, зустріч, конкурсно-ігрова програма, вікторина, турнір знавців, колективна творча справа, свято-презентація, усний журнал, конкурс-інсценізація, диспут, брейн-ринг, презентація, круглий стіл, прес-конференція, творчий портрет, тематичний діалог, інтелектуальна гра, бесіди коло встановлених в навчальних закладах меморіальних дощок, що увічнюють пам'ять про випускників, які загинули за незалежність і територіальну цілісність України, (біля оформлених куточків, стендів з портретами загиблих героїв), в музеях бойової слави, тощо*).

Зміст, структура і план проведення уроку має стати творчим доробком кожного вчителя спільно з батьківським та учнівським активом, громадою. Доцільно залучити до участі у проведенні уроку мужності учасників Майдану Гідності, воїнів АТО, представників органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, науки та культури, державних установ, батьківської громадськості, видатних людей області, району, міста, селища, села, знавців, шанувальників, захисників України.

Важливе місце на Уроці мужності повинно займати слово до Господа: молитва за Україну, за наше воїнство, за вічну пам'ять тих хто не вернувся до дому.

Необхідно забезпечувати тематичне наповнення і регулярне оновлення інформацій на веб-сайтах установ і закладів освіти про проведені заходи з окреслених вище питань.

Враховуючи зміни у структурі навчального року, керівникам навчальних закладів і педагогам буде не просто віднайти додатковий час на проведення достатньої кількості Уроків мужності. Тому рекомендуємо окремі теми уроків з різних навчальних дисциплін, провести як Уроки мужності. Такі уроки проводяться в урочистій атмосфері (святково прибране приміщення та учасники), можуть бути відкритими для паралельних класів, учнів певної вікової категорії, батьківської громадськості.

Подаємо перелік рекомендованих тем уроків з навчальних предметів:

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

1 клас. Природознавство. Дослідницький практикум «Чим славиться моє місто, село».

2 клас. Читання. Добридень тобі, Україно моя

3 клас. Читання. Мова – скарб народу.

4 клас. Читання. З любов'ю до рідної землі.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

5 клас

Олександр Олесь. «Ярослав Мудрий» (із кн. «Княжа Україна»), «Микита Кожум'яка». Поетична оповідь про минуле нашого народу, князів Київської Русі, їхню мудрість, благородство, хоробрість, любов до рідної землі. Драматичний твір на тему народної казки.

6 клас

Пісні літературного походження. «Ще не вмерла Україна» П. Чубинського, М. Вербицького – національний гімн нашої держави. Легенда про дівчину-Україну, яку Господь обдарував піснею та її зв'язок із «Молитвою» **О. Кониського**, духовним гімном України.

7 клас

Іван Франко. Захар Беркут (скорочено). Змалювання героїчної боротьби русичів проти монголо-татарських нападників. Патріотичний мотив, його зв'язок із розгортанням сюжету.

8 клас

Маруся Чурай. «Засвіт встали козаченьки». Пісня, що стала народною.

9 клас

Іван Липа. «У невідому путь». Притчі “для тих, хто сам кермує власним життям”. Життя — постійна боротьба, людина в ньому — борець, шлях цієї боротьби — непередбачуваний і невідомий.

10 клас

Олександр Олесь(О. Кандиба). «**О слово рідне! Орле скутий!...**» Експресивне висловлювання патріотичних почуттів.

11 клас

Павло Тичина. «Пам'яті тридцяти». Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

5 клас

Урок 26. (За програмою 2004 р.) «Україна в роки Першої світової війни» (Героїзм Українських січових стрільців);

Урок 22. (За програмою 2012 р.) «Україна в роки Другої світової війни» (Героїзм українців – героїв боротьби із загарбниками, вояків УПА);

7 клас

Урок 20. «Монгольська навала на українські землі» (Мужність захисників Києва).

8 клас

Урок 21. «Розгортання Національно-визвольної війни в 1649 – 1651 рр.» (Відвага та самопожертва козаків у Берестецькій битві).

9 клас

Урок 17. «Соціальні рухи» (Революційні події на Буковині. Рух опришків).

10 клас

Урок 12. «Українська Народна Республіка» (Подвиг героїв Крут).

10 клас

Урок 17. «Проголошення незалежності УНР» (Подвиг героїв Крут).

11 клас

Урок 28. «Опозиційний рух» (Подвиг Олекси Гірника).

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

6 клас

Урок 64. «Виникнення християнства та християнізація Римської імперії» (Мужність перших християн у часи переслідування римською владою).

7 клас

Урок 22. «Франція» (Подвиг Жанни д'Арк).

8 клас

Урок 30. «Сполучені Штати Америки» (Боротьба північноамериканських колоній за незалежність).

9 клас

Урок 11. «Утворення незалежних держав у Латинській Америці» (Боротьба американців за незалежність. С. Болівар).

10 клас

Урок 25. «Індія, Китай та Японія» (Махатма Ганді – лідер національно-визвольного руху народів Індії).

11 клас

Урок 4. «Рух Опору» (Герої руху Опору).

ПРАВОЗНАВСТВО

9 клас

Урок 9. «Права і свободи людини» (Історія боротьби за права людини).

10 клас

Урок 16. «Конституційне право» (Пилип Орлик – гетьман України, автор першої конституції України).

ЛЮДИНА І СВІТ

11 клас

Урок 8. «Права, свободи та відповідальність» (Рух за громадянські прав. Мартін Лютер Кінг).

СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА

6 клас

Генрі Лонгфелло «Пісня про Гайавату». Ідеї миру, національного єднання, служіння народові.

7 клас

Балади. «Поєдинок Робіна Гуда з Гаєм Гізборном». (Ідея свободи і служіння народові).

Р.Л. Стівенсон «Балада про вересковий напій» (захист національних цінностей).

8 клас

Античність. Тіртеї «Добре вмирати тому...». Ідея захисту рідної країни в елегії. «Пісня про Роланда». Патріотичні ідеї у творі.

Просвітницька ідея об'єднання людства в оді «До радості» Ф. Шиллера.

9 клас

Джордж Байрон Українська тема в поемі «Мазепа».

10 клас

Ф. Достоевський. «Злочин і кара». Розвінчання теорії сильної особистості, «надлюдини».

11 клас

Альбер Камю. Абсурд і трагічний стоїцизм у романі «Чума».

ІНОЗЕМНІ МОВИ (англійська, німецька, французька).

11 клас

Тема: Україна у світі (суспільно – політичне життя в Україні).

ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ

10 КЛАС (ЮНАКИ) Розбудова національних Збройних Сил

Урок: Основні історичні періоди військового мистецтва українського народу, їх значення для розбудови сучасних ЗСУ.

Надзвичайні ситуації

Урок: Тероризм – загроза людству ХХІ століття. Терористичні акти, їх мета, наслідки. Заходи щодо попередження надзвичайних ситуацій терористичного походження.

11 КЛАС (ЮНАКИ)

Уроки: Міжнародне військове співробітництво. Європейська інтеграція і національна безпека України.

Солдат в бою.

У позаурочний час Уроки мужності можна провести відвідуючи тематичні виставки у музеях. Подасмо перелік виставок:

- **фотовиставка «Революція Гідності»** знаних тернопільських фотомитців Миколи Василечка, Івана Пшоняка та Ігоря Крочака. Український дім «Перемога»;
- **«Музей зразків боєприпасів»** (т.26-19-59), що знаходиться на вул. Київська, 21, у «Групі піротехнічних робіт» Державної служби надзвичайних ситуацій;
- **Історико-меморіальний музей політичних в'язнів**, м.Тернопіль, вул.Коперника,1.(т.43-12-15).

Пропонуємо до використання методичні матеріали та інтернет-ресурси, що будуть корисними для підготовки і проведення Уроків мужності.

Цитати:

- Люблять батьківщину не за те, що вона велика, а за те, що своя. *Сенека.*
- Той, хто не любить своєї країни, нічого любити не зможе. *Д. Байрон.*
- Кожному мила своя сторона. *Г. Сковорода.*
- Свою Україну любіть. Любіть її...Во в'рем'я люте. В останню тяжкую минуту за неї Господа моліть. *Т.Шевченко.*
- Народ мій є! народ мій завжди буде! Ніхто не переписав мій народ!
- *В. Симоненко.*
- Вітчизна – ось і альфа, і омега! *Д. Павличко.*
- Хто батьківщині добре слугує – вельможних предків не потребує. *Французьке прислів'я.*
- Дзвін шабель, пісні, походи, воля соколина, тихі зорі, ясні води – моя Україна. *В. Сосюра.*
- Я єсть народ, якого Правди сила ніким звоєвана ще не була. *П. Тичина.*
- І дим батьківщини солодкий. *Овдій.*
- Шматок землі, ти звешся Україною. Ти був до нас. Ти будеш після нас.

Л. Костенко.

- Можна все на світі вибирати сину, вибрати не можна тільки Батьківщину. *В. Симоненко.*

Пісні для озвучення масових заходів та флеш-мобу:

- ✓ «Сонце за нас! Україна – це наша країна!!!»
<http://www.youtube.com/watch?v=LQ-CdtahN6I>.
- ✓ Фізкультхвилинка «Моя країна Україна».
<http://www.youtube.com/watch?v=hxH61H49f1A>.
- ✓ «Україна» <http://www.youtube.com/watch?v=ExDnX3xSIGw>

Пісні Майдану і АТО, патріотичні пісні:

- ✓ «Мамо, не плач» <http://www.youtube.com/watch?v=UUnuQ998Gq8>
- ✓ «Никогда мы не будем братьями»
<http://www.youtube.com/watch?v=jj1MTTArzPI>
- ✓ «Треба встати і вийти»
<https://www.youtube.com/watch?v=ROriBRpyVUk#t=132>
- ✓ «Єднайся народе!» <https://www.youtube.com/watch?v=3gGI0Oey-sE#t=91>
- ✓ «Мальви» <https://www.youtube.com/watch?v=29Tgd0rxWGk>
- ✓ Сашко Капінос «До бою, січові стрільці...»
<https://www.youtube.com/watch?v=NB-1LhNgrIY>
- ✓ Сергій Нігоян «Кавказ» Т.Шевченко.
<https://www.youtube.com/watch?v=u5PpF31-i5M>

Патріотичні відеоролики-реклама:

- ✓ Устим Голоднюк на сцені Майдану (05.12.2013р.).
<https://www.youtube.com/watch?v=ji4H2bYcIk0>
- ✓ Небесна сотня. Юні ангели.
<https://www.youtube.com/watch?v=rI02NADtEME>
- ✓ <http://www.pravda.com.ua/video/>
- ✓ «Привіт, мамо». <http://www.pravda.com.ua/photo-video/2014/08/8/7034342/>
- ✓ «В зоні АТО» [Бійці на південному кордоні.](http://www.day.kiev.ua/uk/photo-gallery)
<http://www.day.kiev.ua/uk/photo-gallery>

Фотовиставки про АТО

- ✓ <http://uafile.com.ua/get/104493/>
- ✓ <https://yadi.sk/i/gPIFDr1HaSvaz> , <https://yadi.sk/i/qlc5nXO1aSwsU>

Рекомендовані сайти:

- ✓ Вони воюють за Україну. <http://www.slovoidilo.ua/articles/4543/2014-09-03/dobrovolcheskie-batalony>
- ✓ [Долучайтесь до акції «Лист пораненому».](#)
- ✓ [Лист Міністерства №1/9-412 від 13.08.2014 "Про проведення Уроків мужності "](#).
- ✓ [Адреси військових госпіталів України .](#)
- ✓ ["Україна єдина. Страна одна" — це всеукраїнський марафон єдності, ініційований каналом 1+1. Відомі публічні люди, громадські діячі,](#)

співаки, актори і прості українці записують відеозвернення, у яких закликають до єдності, взаєморозуміння і миру

Творчість РЕВОЛЮЦІЇ: Наталія Крісман.

МАМО, Я – ЕКСТРЕМІСТ!
Нас вчора травили газом,
Та я не боявся впасти – у мене тепер є вісь.
Мамо, я – екстреміст!
Бо брат мій, що прагнув волі,
Стояв на морозі голим, та поглядом линув ввись.

Мамо, я – екстреміст,
Вдихаю дими Майдану,
Життя своє, Богом дане, гартую підкулі свист.
Мамо, я – екстреміст,
І шляху назад не буде,
Бо в моїх пробитих грудях гуркоче, мов грім - "Борись!"

Мамо, я – екстреміст,
Я кров'ю скропив землю,
Вірю – мені проститься завтра, а чи колись.
Мамо, я – екстреміст,
Я вже не боюся смерті.
Війна потребує жертви... Рідна моя, молись!!!

Уроки громадянської зрілості

1. Наші уроки

Події останніх місяців такі як Революція Гідності протистояння у Криму і на Сході служать нам доленосними уроками. Ми багато чого відкрили для себе і багато чого навчилися. І вчимося далі.

Ми відкрили у собі такої висоти патріотизм, якого навіть за собою і не підозрювали.

Ми ясно усвідомили те, що Україна для нас є надвисокою цінністю - вартістю в життя, а в доленосні миті виявилось, що і вищою за нього. Вічна шана і живий вогонь нашого серця тим, хто поклав душу й тіло за волю України.

Ми навчилися покладатися на свої сили і не чекати захмарного лідера, який прийде, поведе і візьме всі рішення на себе. Натомість ми самі стаємо такими лідерами. Кожен на тому місці, яке вважає своїм робочим місцем активної дії.

Ми вчимося бути громадою і цінувати своє коло однодумців.

Ми підтримуємо одне одного енергією і духом.

Ми множимо позитив і нейтралізуємо негатив.

Ми усвідомили, що захист України - це наша і тільки наша громадянська відповідальність, і ми маємо захистити як від зовнішнього, так і від внутрішнього ворога.

Ми навчилися розрізняти за красою речей справжню суть і обличчя друзів і ворогів. Вчимося не давати себе дурити інформаційними атаками, не піддаватися на провокації і бути стійкими до хвиль паніки. На тлі усіх "важко" і "невимовно важко" ми вчимося утримувати у собі Світло Любові.

Наша Армія

Ми підтримуємо свою армію, наші Українські Збройні Сили, і виношуємо думки про її реформацію. У нас зараз немає "не нашої справи". Всі дії і акції у державі Україна є насущно нашими і торкаються безпосередньо нашого кола авангарду, або духовної еліти.

Примітка. До духовної еліти належить кожен, для кого Україна є його живим духом і серцем. І для кого питання "бути чи не бути" Україні - як по-справжньому незалежній, сильній і суверенній державі - є основним питанням його сьогоднішньої реальності.

Наша українська армія, як прийнято її називати, Збройні Сили України, всупереч тому, що її планомірно обкрадали і розвалювали антиукраїнські владні сили протягом етих років, всупереч бездарному і зрадливому верховному командуванню, всупереч усьому цьому наша Українська Армія у моменти випробувань показала себе взірцем мужності і незламного козацького духу в особі своїх найкращих представників. З болем у серці стежили ми за подіями у Криму, а тепер на сході України... і весь цей час підтримуємо вогненно, духом і молитвами, нашу Українську Армію. Вся наша любов, повага і шана – їм, нашим чудовим українським чоловікам, захисникам і лицарям, які у найважчих умовах, які тільки можна уявити, здобувають перемогу духу над озброєним окупантом.

Перемога у цьому поєдинку сил буде за Істиною – бо інакше бути не може. Ми вийдемо з цього конфлікту, і нам багато про що треба буде думати. Реформація Армії, наших Збройних Сил – першочерговий і невідкладний крок.

Якою бачиться Українська Армія нашого завтра? Це, в першу чергу, армія високого патріотичного духу і такого ж високого професіоналізму. Це армія честі і гідності. В армії **має честь** служити лиш той, хто є патріотом України – і це аксіома. Особливо це стосується командного складу. Ці громадяни мають складати особливий тест – **на патріотизм**. Незалежність нашої держави має бути укріплена силою армії, яка базується на трьох основах: Патріотизм, Честь, Професіоналізм. У цьому трисутті - всі вказані якості на першому місці.

Наша Духовність

Звичайно, зараз йдеться про духовні речі. Але хто сказав, що духовність у такій значній державній справі, як **захист і служіння її недоторканності й суверенітету, так само як і служіння інтересам народу України**, - не має **посідати перше місце**? Коли у всіх важливих державних питаннях ми в першу чергу керуватимемось духовністю, а потім усіма іншими цінностями та необхідностями, наша Україна стане першою у світі Духовною Республікою. Тож закарбуймо у своїй свідомості: Україна покликана стати Державою Творчої Духовності і розкрити свій потенціал Божественного Центру на землі. І

ми усвідомлено йдемо назустріч своїй еволюції. З Україною в серці і в просторі.

ХЛОПЦІ НАЗИВАЛИ ЙОГО БАТЯ

(газета Урядовий кур'єр №158 від 20.08.14)

«Це справжній чоловік, воїн, патріот, сильна, мужня і водночас дуже чуйна і добра людина. У нього світле обличчя, а говорить так, що хочеться вірити кожному слову.

Ми обов'язково переможемо, бо на нашому боці правда. Хлопці, більшість із яких за фахом не військові, ловлять кожне його слово, чітко виконують усі накази і дуже поважають».

«Уранці 15 липня у бою під Дебальцевим загинули 4 бійці 11-го київського територіального батальйону «Київська Русь», який потрапив в оточення, серед яких комбат підполковник Олександр Гуменюк. Ще 10 військових поранені. Комбат загинув від кулі снайпера. Розвідники батальйону винесли тіло командира з поля бою».

«Олександр зі своїм батальйоном, який не лише очолював, а й сам створив, почав війну на Карачун-горі. Його заслужено любили та поважали солдати. Він був не з тих командирів, хто посилає хлопців у бій, Олександр вів їх за собою. За відгуками його бійців та друзів, це був дуже енергійний, порядний та цілеспрямований чоловік. І при цьому авторитетний та організований командир. Він їхав попереду колони. Завжди першим ішов туди, де найважче. І загинув першим зі свого батальйону. ЕХ, ЯКИЙ БУВ МУЖИК! СПРАВЖНІЙ! ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЮ!».

Хлопці називали його Батя. З поваги та любові. Адже там, на фронті, він був для них справжнім батьком. Казали, таких командирів один на тисячу. Передусім він дбав про них, і вже потім про себе. Його батальйон вважався одним з найдисциплінованіших, навіть на рівні армійських частин. ТЕПЕР ВОНИ КАЖУТЬ, ЩО ВОЮВАТИМУТЬ ІЗ ПОДВІЙНОЮ СИЛОЮ. ЗА УКРАЇНУ, ЗА БАТЮ!

УВІЧНЯТЬ ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЯ

(газета «Голос України» від 22.08.2014)

Куточок пам'яті учня під назвою **“герої живуть поруч”** з'явиться нинішнього навчального року у кабінеті історії загальноосвітньої школи № 56 Херсона.

Вихованець цієї одинадцяти річки, старший прапорщик Нацгвардії України Сергій Стаднік героїчно загинув на блокпосту в Донецькій області, прикривши своїм тілом від вибуху міни трьох бойових товаришів.

Його днями поховали на рідній землі.

«Педагоги пам'ятають Сергія відповідальним, надійним і дуже доброзичливим хлопцем. Він умів товаришувати, тому його загибель стала величезною втратою і для однокласників – на церемонію прощання з бійцем прийшли мало не всі учні з його класу», - згадує директор ЗОШ № 56 Світлана Микитюк.

У свою чергу, міськвиконком Херсона ухвалив рішення **встановити на фасаді шкільної будівлі меморіальну дошку** на честь її учня, котрий віддав життя за єдину Україну.

Ми переможемо! Інакше й бути не може!
Нікому не зробити з нас рабів!
В Святій борні, Господь нам допоможе!
Він на Звитягу Нас Благословив!!!

Орден Героїв Небесної Сотні. 6 серпня 2014 року Кабінет Міністрів України затвердив проект Указу Президента України «Про орден Небесної сотні». У відповідності із законом України «Про державні нагороди» тоді ж було затверджено Статут і малюнок Ордена Героїв Небесної Сотні. Знак ордена Героїв Небесної Сотні буде виготовлено зі срібла у формі рівностороннього хреста, сторони якого закінчуються перекладинами. Сторони хреста будуть покриті напівпрозорою блакитною емаллю. У центрі хреста - рельєфне зображення небесного воїна в обладунках з мечем і щитом. Обладунки і щит стилізовані під відповідні саморобні предмети спорядження учасників

Революції гідності.

На зворотному боці знака ордена розміщено напис рельєфними літерами: «Свобода і честь».

Орден Героїв Небесної сотні встановлений для нагородження осіб за громадянську мужність, патріотизм, відстоювання конституційних принципів демократії, прав і свобод людини, активну благодійну, гуманістичну, громадську діяльність в Україні, самовіддане служіння українському народові, виявлені під час Революції гідності (листопад 2013 – лютий 2014), інших подій, пов'язаних з захистом незалежності, суверенітету і територіальної цілісності України.

Автори ескізу Тарас Возняк та Костянтин Ковалишин (м.Львів).

ЕСКІЗ
знака ордена Героїв Небесної Сотні
(І місце за результатами всеукраїнського конкурсу)

мініатюра
ордена

планка
ордена

Список загиблих Героїв Небесної сотні Тернопільщини.

№	ПІП	Місце народження	Дата загибелі
1.	<u>Капінос Олександр Анатолійович</u>	<u>10 березня 1984,</u> с. Дунаїв, <u>Кременецький район,</u> активіст <u>ВО «Свобода»</u>	<u>18 лютого 2014</u> У 2012 році витримав 12 днів без їжі на знак протесту проти <u>«мовного закону»</u> ^[1] . — На майдан Сашко їздив періодично кілька разів. Під час <u>сутічок на Грушевського 18 лютого</u> в нього влучили гранатою, — каже його друг Михайло Згар. — Йому пробили артерію. Сашка госпіталізували, але в лікарні він помер.
2.	<u>Голоднюк Устим Володимирович</u> ^[2]	<u>12 серпня 1994,</u> місто <u>Збараж</u>	<u>20 лютого 2014</u> Помер у готелі <u>«Україна»</u> внаслідок вогнепального поранення в голову.
3.	<u>Войтович Назар Юрійович</u>	<u>2 червня 1996,</u> на момент вбивства неповнолітній, с. <u>Травневе, Збаразький район</u>	<u>20 лютого 2014</u> За словами директора [[Тернопільський кооперативний коледж} Тернопільського кооперативного коледжу Василя Макарчука, йому зателефонувала жінка, яка сказала, що тіло Назара перебуває в <u>Михайлівському</u> . Назар у цьому коледжі навчався на дизайнера. Школа села Травневе тепер носитиме його ім'я. ^[3]
4.	<u>Мойсей Василь Михайлович</u>	<u>23 березня 1992,</u> с. <u>Зубрець Бучацького району,</u> проживав у м. <u>Ківерці, Волинська область.</u> Приїхав на Майдан у Київ разом зі своїми побратимами в ніч з 18 на 19 лютого. Навчався в Університеті розвитку людини <u>«Україна»</u> в <u>Луцьку</u> на 4 курсі	<u>20 лютого 2014</u> Помер у 17-й лікарні Києва від вогнепального поранення у грудну клітину. Вранці 20 лютого 2014 року на <u>вулиці Інститутській</u> у нього влучив снайпер. Хлопця не врятувало те, що він був у цивільному бронезилеті. Куля пошкодила важливі кровоносні судини.

5.	<p><u>Костенко Ігор Ігорович</u></p>	<p><u>31 грудня 1991</u>, с. <u>Зубрець Бучацького району</u>, студент-географ, редактор української Вікіпедії.^[4] За два з половиною роки написав понад 280 статей. 10 серпня 2014 засновник «Вікіпедії» <u>Джиммі Вейлз</u> оголосив Ігора Костенка дописувачем року. Про присудження відзнаки було оголошено на церемонії закриття «Вікіманії» — щорічної конференції, яка збирає дописувачів та активістів проекту з усього світу. Пан Вейлз зазначив, що історія Ігоря Костенка справила на нього глибоке враження.^[5]</p>	<p><u>20 лютого 2014</u> Був убитий в районі <u>Жовтневого палацу</u>. За словами його друга Володимира, який переносив тіло Ігоря, його ноги були побиті «так, що їх можна було зав'язати на вузол».</p>
6.	<p><u>Слободян Тарас Ігорович</u></p>	<p><u>10 грудня 1982</u>, м. <u>Тернопіль</u>^[6] Активіст Євромайдану. Закінчив <u>Тернопільський національний економічний університет</u></p>	<p>дата смерті невідома (наразі батьки чекають остаточного висновку другої експертизи — тернопільської) Похований 05.03.2014 на <u>Микулинецькому цвинтарі</u> в Тернополі. Похоронна процесія починалася з <u>Підгороднього</u> (з нового будинку родини)^[7]. Хлопець перебував на Майдані у Києві, проте, потім безслідно зник (з грудня місяця місцеперебування невідоме). Знайшли його аж у березні на Сумщині в лісі, без кисті руки.^[8]</p>

Рекомендований матеріал до вступного слова вчителя

Ціннісні орієнтації молоді в Україні в епоху Євромайдану, Революції гідності та подій на Донбасі.

Стан розвитку будь-якого суспільства вимірюється ієрархією його цінностей. Цінності, як соціально значущі уявлення про добро, любов, справедливість, патріотизм, дружбу, ставлення до людей і т. ін. є основою людського життя, засобом зв'язку буття і свідомості, людини і світу. Завдяки цінностям особистість відчуває себе цілісно в оточуючому її світі. Вони стають вкрай важливими й необхідними в складних життєвих ситуаціях, засобом опори у житті. Від пріоритетів в ціннісному світогляді молодої людини залежить її майбутнє і майбутнє країни.

В сучасному світі ще й досі залишається безліч невирішених проблем для мешканців нашої планети, адже сучасна цивілізація не забезпечила всім мінімально необхідного добробуту, не змогла подолати голод, безробіття, не виключила можливості приходу до влади тоталітарних режимів, не змогла упоратися з екологічними проблемами та невиліковними хворобами, запобігти загрозі ядерного знищення людства. Ще один аспект кризи пов'язаний з протиріччями в формуванні і життєдіяльності самої людини. Серед них - недостатня здатність людини до адаптації в швидкоплинному світі, зниження етичної норми в свідомості та поведінці. Людина втрачає свою сутність, бо засоби масової інформації та реклама формують її погляди, смаки, потреби, життєві цінності, характер поведінки.

Питання патріотичного виховання молоді завжди було і залишається одним з найважливіших. Бути патріотом – природна потреба людей, задоволення якої є умовою духовного розвитку, усвідомлення своєї історичної, культурної, національної та духовної приналежності.

Ще декілька місяців тому більшість молодих українців були аполітичними, вони майже не виявляли активності в приєднанні до політичних партій чи молодіжних організацій і байдуже спостерігали за подіями в країні та світі з екранів телевізорів.

«Подразнювачами» для українців стали Євромайдан, Революція гідності та події на південному сході країни. Вони викликали, небачений раніше, сплеск патріотизму серед українців. Небесна сотня полягла на Майдані під кулями снайперів, заради того, щоб скинути бандитський режим Януковича та його «сім'ї». Зараз молоді українці гинуть на Донбасі, в боях із російськими диверсантами та озброєними сепаратистами, захищаючи цілісність та суверенітет України. Плани Путіна та Януковича по дестабілізації ситуації на сході та півдні України було зірвано. Вони зробили те, що за десятки років не могли зробити вчителі, книжки та розповіді очевидців про голодомор, війну, сталінські репресії... Вони ще більше згуртували та зміцнили Україну, намагаючись отримати рабів – отримали справжніх націоналістів та патріотів.

Привітання «Слава Україні!» перестало бути просто традицією. Змінилось ставлення до державних символів України. Тепер, коли українці бачать Державний Прапор чи Герб України, або чують Державний гімн (слова якого не тільки знають, а й глибоко розуміють), їх серця сповнюються хвилюванням та гордістю за свій народ та свою країну. І тепер, вже навряд, чи хто дозволить наругу над нашими святинами.

По всій країні проходять велелюдні проукраїнські мітинги, марші миру, паради вишиванок, основу яких складає молодь, що зросла вже в незалежній Україні. Це люди, що категорично виступають проти агресії Росії за єдину та неподільну Україну. Вони – за євроінтеграцію, за європейські цінності. Вони хочуть, щоб до влади приходили чесним шляхом, а не шляхом фальсифікації виборів. Вони не хочуть, аби при владі були бандити, які віддають накази бити, викрадати та вбивати мирне населення лише за те, що воно вийшло на вулиці, щоб виказати владі свою недовіру. Вони за те, щоб органи правопорядку захищали та охороняли народ, а не займались репресіями. Вони за те, щоб усі були рівними перед законом, щоб судді судили по закону та совісті, а не «підсуджували» за хабарі. Вони прагнуть отримати гарну освіту. Вони хочуть мати роботу та гідну зарплату. Вони – за якісну та доступну медицину. Вони за те, щоб в магазинах продавали якісну, екологічну їжу за доступними цінами.

В Євросоюзі та США Україну та українців визнали найпатріотичнішою країною і найпатріотичнішим народом у світі. Ще ніколи в історії в жодній країні світу не співали гімн своєї країни і не скандували Слава своїй країні в єдиному душевному пориві більше мільйона чоловік, як це було на майдані 22 лютого 2014 року.

Сьогодні десятки тисяч патріотів нашої держави знаходяться на передовій, захищаючи від терористів свободу, незалежність та територіальну цілісність України.

Зміцнити державу можуть громадяни, які люблять свою країну, свій народ, готові до захисту національних інтересів та розбудови громадянського суспільства, правової демократичної держави в Україні.